

АНОТАЦІЯ

Наконечний А.А. Публічне управління та адміністрування м'ясопродуктової галузі продовольчого комплексу України: Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. Національний університет «Одеська політехніка, МОН України, Одеса, 2026.

У дисертаційному дослідженні обґрунтовано теоретико-методологічні та прикладні засади публічного управління м'ясопродуктовою галуззю продовольчого комплексу України в умовах трансформації національної продовольчої політики, кризових викликів війни, економічної нестабільності та потреби в адаптації до європейських стандартів продовольчої безпеки. Об'єктом дослідження виступає система публічного управління в межах м'ясопродуктового сектору як частини продовольчого комплексу держави. Предмет дослідження становлять інституційно-організаційні, правові, економічні та цифрові механізми публічного управління виробництвом, переробкою, зберіганням, транспортуванням, реалізацією та споживанням м'ясної продукції в Україні.

Проаналізовано сучасний стан м'ясної та м'ясопереробної галузі, виявлено глибоку структурну кризу: критичне скорочення поголів'я тварин, зменшення внутрішнього виробництва, нерівномірну галузеву підтримку, втрату інфраструктури внаслідок воєнних дій. Визначено, що галузь є стратегічною для забезпечення продовольчої безпеки, проте перебуває поза межами системної політики публічного управління. Зроблено висновок про наявність дисбалансу між публічними та приватними інтересами в м'ясопродуктовому секторі, що потребує перегляду підходів до регулювання.

У роботі ідентифіковано основні чинники, які формують публічну політику в м'ясопродуктовій галузі: геополітичні ризики, глобальні цінові коливання, вимоги продовольчої безпеки, потреби у сталому розвитку,

структурна нерівновага в аграрному секторі. Окрему увагу приділено нормативно-правовому та інституційному середовищу державного управління галуззю, яке виявилось фрагментованим, роз'єднаним між секторами, неузгодженим із європейськими підходами.

Розглянуто систему суб'єктів публічного управління: від Кабінету Міністрів, галузевих міністерств і служб до місцевих органів влади. Доведено, що модель управління м'ясною галуззю не є інтегрованою, спостерігається дублювання повноважень, відсутність системи стратегічного планування. Особливу увагу приділено ролі секторального саморегулювання, яке в умовах децентралізації залишається обмеженим для підтримки галузі. Обґрунтовано, що саморегулювання є перспективною формою участі галузі у врядуванні. У дисертації проаналізовано міжнародний досвід функціонування саморегулювальних організацій у Франції, Нідерландах, Польщі, Німеччині. Сформульовано авторське бачення потенціалу розвитку саморегулювальних організацій в Україні як партнерського механізму врядування, здатного підвищити прозорість, зменшити навантаження на державу та посилити відповідальність бізнесу.

У роботі оцінено ефективність фінансово-економічних інструментів державної підтримки м'ясної галузі, зокрема бюджетних програм, податкових стимулів, державного замовлення та інтервенцій. Виявлено недостатність обсягів підтримки, слабку прив'язку до показників ефективності, нерівномірність у доступі до державних ресурсів. У дисертації досліджено стан цифровізації публічного управління м'ясопродуктовим сектором. Проаналізовано поточні цифрові сервіси в агросфері (Державний аграрний реєстр, е-тваринництво, державний аграрний реєстр), визначено їх фрагментарність та невключеність у системну цифрову екосистему.

Ключовим науковим результатом дисертації є обґрунтування інтегрованої моделі публічного управління м'ясопродуктовим сектором, що передбачає:

- прийняття спеціального Закону України «Про м'ясо та м'ясні продукти»;
- запровадження саморегулювних організацій на основі акредитації та делегованих повноважень;
- поєднання інструментів правового регулювання, фінансово-економічної мотивації, цифрових технологій;
- перехід до партнерської моделі «держава – бізнес – громада – споживач»;
- запровадження індикаторної системи оцінки ефективності політики на основі моніторингу впливу.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх застосування органами державної влади, профільними асоціаціями, місцевими громадами для формування ефективної продовольчої політики.

Ключові слова: продовольчий комплекс держави, державна продовольча політика, продовольча безпека держави, публічне управління тваринництвом, публічне управління та адміністрування м'ясною галуззю, агропромисловий розвиток.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Колісніченко Н.М., Наконечний А.А. Сервісно-орієнтована архітектура е-урядування: характеристики англо-американської моделі та особливості її реалізації в Україні. *Державне управління та місцеве самоврядування*. Збірник наук. праць ДРІДУ при Президентові України. № 4(47). 2020. С. 39-48. URL: <http://grani-print.dp.ua/index.php/dridu/article/view/446/362>
2. Наконечний А., Бондаренко М., Саморегулювання в реалізації продовольчої політики держави. *Теоретичні та прикладні питання*

державотворення: : електрон. наук. фах. вид. Вип. 29. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2023. С. 152-154. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb292023289485>

3. Наконечний А., Бондаренко М., Розвиток засад співрегулювання м'ясної галузі. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*: електрон. наук. фах. вид. Вип. 31. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2024. С. 180-183. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb312024307452>

4. Наконечний А. Кластеризація як напрямок державної політики розвитку м'ясопродуктового сектору продовольчої безпеки. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*: електрон. наук. фах. вид. Вип. 32. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2024. С. 51-67 <https://doi.org/10.35432/tisb322024319446>

5. Наконечний А. Регулювання стандартів якості м'ясо-молочної продукції в Європейському союзі. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*: електрон. наук. фах. вид. Вип. 33. Одеса: Асоц. досл. держ. упр.; Одес. ін-т соц. технол., 2025. С.

6. Колісніченко Н., Наконечний А. Проблема публічного та приватного інтересу у галузевих політиках (на прикладі м'ясного сектору продовольчого комплексу України). *Актуальні проблеми державного управління*. Збірник наук. праць Харківського національного університету ім. В.Н. Карізіна. 2025. №1. С.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Nakonechny A. The mechanisms of self-regulation in various sectors of the economy: the case of the food industry. The International Scientific-Practical Conference «*Theory and practice of public administration*» (Edition XXVII) dedicated to the 30 th anniversary of the national system of training, professional development and scientific research in the field of public administration. Moldova. May 19, 2023.

2. Наконечний А. Саморегулювання в реалізації продовольчої політики держави. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах воєнного стану та відновлення України* : матеріали Всеукраїнської наук.наук.- практ. конф. За міжнар. участю. 18 травня 2023 р. Одеса : Одеська політехніка. 2023. 613 с. С. 307-310.

3. Nakonechny A. State regulation of quality and safety indicators of meat and dairy products. *Сучасний менеджмент : моделі, стратегії, технології* : матеріали XXIV Всеукр. щоріч. студент. наук.-практ. конф. за міжнарод. участю. 27 квіт. 2023 р. Одеса : Одеська політехніка. 2023. 235 с. С.219-221.

4. Наконечний А., Бондаренко М. Розвиток засад співрегулювання м'ясної галузі. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України* : матеріали Міжнар. наук.наук.-практ. конф. 17 травня 2024 р. Одеса : Одеська політехніка. 2024. 657 с. С. 300-303. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/mizh_nauk_prak_konf_17.05.2024.pdf

ABSTRACT

Nakonechnyy A. A. Public administration of the meat sector of the agrifood complex of Ukraine. Manuscript-based qualification research paper.

The thesis for obtaining the degree of Doctor of Philosophy in specialty number 281 «Public Management and Administration». Odesa Polytechnic National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Odesa, 2026.

The dissertation substantiates the theoretical, methodological, and applied foundations of public administration in the meat production sector of Ukraine's food complex under the conditions of national food policy transformation, war-related crisis challenges, economic instability, and the need to adapt to European food safety standards. The object of the study is the public administration system within the meat sector as a component of the national food complex. The subject of the research

includes institutional, organizational, legal, economic, and digital mechanisms of public governance in the production, processing, storage, transportation, marketing, and consumption of meat products in Ukraine.

The current state of the meat and meat processing industry is analyzed, revealing a deep structural crisis: a critical decline in livestock numbers, reduced domestic production, uneven support across the sector, and infrastructure losses due to hostilities. It is determined that the sector is strategic for ensuring food security but remains outside a systematic public policy framework. A key conclusion is the existence of an imbalance between public and private interests in the meat sector, necessitating a review of regulatory approaches.

The study identifies the main factors shaping public policy in the meat industry: geopolitical risks, global price fluctuations, food safety requirements, sustainable development needs, and structural imbalance in the agricultural sector. Particular attention is paid to the legal and institutional environment of public administration in the sector, which proves to be fragmented, sectorally disjointed, and misaligned with European governance models.

The research examines the system of public administration actors—from the Cabinet of Ministers, sectoral ministries and agencies, to local authorities. It demonstrates that the governance model is not integrated, with overlapping mandates and a lack of strategic planning. Special emphasis is placed on the role of sectoral self-regulation, which, under decentralization, remains underutilized for supporting the sector. The study argues that self-regulation is a promising form of participatory governance. International experience with self-regulatory organizations (SROs) in France, the Netherlands, Poland, and Germany is analyzed. The author proposes a national model of SRO development as a partnership-based governance mechanism capable of enhancing transparency, reducing the state's regulatory burden, and increasing business accountability.

The dissertation assesses the effectiveness of financial and economic instruments of state support for the meat industry, including budgetary programs, tax incentives, state procurement, and interventions. It identifies insufficient support

volumes, weak linkage to performance indicators, and unequal access to state resources. The study also explores the state of digitalization in public administration of the meat sector. Existing digital services in the agri-food sphere (State Agrarian Register, e-livestock systems) are reviewed and found to be fragmented and lacking integration into a coherent digital ecosystem.

The key scientific result of the dissertation is the justification of an integrated model of public administration for the meat production sector, which includes:

- adoption of a special Law of Ukraine “On Meat and Meat Products”;
- introduction of accredited and delegated self-regulatory organizations (SROs);
- a combination of legal regulation, financial-economic incentives, and digital tools;
- transition to a partnership model of “state – business – community – consumer”;
- implementation of an indicator-based system for policy impact assessment and monitoring.

The practical significance of the results lies in their potential use by public authorities, industry associations, and local communities for shaping an effective food policy.

Keywords: national food complex, public food policy, state food security, public governance of livestock farming, public administration of the meat sector, agro-industrial development.

LIST OF PUBLISHED PAPERS ON THE TOPICS OF THE DISSERTATION

Papers in which the main scientific results of the dissertation are published

1. Kolisnichenko N.M., Nakonechnyy A.A. Servisno-oriyentovana arkhitektura e-uryaduvannya: kharakterystyky anhlo-amerykans'koyi modeli ta

osoblyvosti yiyi realizatsiyi v Ukrayini. Derzhavne upravlinnya ta mistseve samovryaduvannya. Dnipro: DRIDU pry Prezydentovi Ukrayiny. № 4(47). 2020. S.39-48. URL: <http://grani-print.dp.ua/index.php/dridu/article/view/446/362>

2. Nakonechnyy A., Bondarenko M., Samorehulyuvannya v realizatsiyi prodovol'choyi polityky derzhavy. Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorennya: : elektron. nauk. fakh. vyd. Vyp. 29. Odesa: Asots. dosl. derzh. upr.; Odes. in-t sots. tekhnol., 2023. S. 152-154. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb292023289485>

3. Nakonechnyy A., Bondarenko M. Rozvytok zasad spivrehulyuvannya m"yasnoyi haluzi. Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorennya: : elektron. nauk. fakh. vyd. Vyp. 31. Odesa: Asots. dosl. derzh. upr.; Odes. in-t sots. tekhnol., 2024. S. 180-183. URL: <https://doi.org/10.35432/tisb312024307452>

4. Nakonechnyy A. Klasteryzatsiya yak napryamok derzhavnoyi polityky rozvytku m"yasoproduktovoho sektoru prodovol'choyi bezpeky. Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorennya: elektron. nauk. fakh. vyd. Vyp. 32. Odesa: Asots. dosl. derzh. upr.; Odes. in-t sots. tekhnol., 2024. S. 51-67 <https://doi.org/10.35432/tisb322024319446>

5. Nakonechnyy A. Rehulyuvannya standartiv yakosti m"yaso-molochnoyi produktsiyi v Yevropeys'komu soyuzi. Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorennya: elektron. nauk. fakh. vyd. Vyp. 33. Odesa: Asots. dosl. derzh. upr.; Odes. in-t sots. tekhnol., 2025. S

6. Kolisnichenko N., Nakonechnyy A. Problema publicnoho ta pryvatnoho interesu u haluzevykh politykakh (na prykladi m"yasnoho sektoru prodovol'choho kompleksu Ukrayiny). 2025. №1. S

Papers certifying the approbation of the dissertation materials

1. Nakonechnyy A. The mechanisms of self-regulation in various sectors of the economy: the case of the food industry. The International Scientific-Practical Conference «*Theory and practice of public administration*» (Edition XXVII)

dedicated to the 30 th anniversary of the national system of training, professional development and scientific research in the field of public administration. Moldova. May 19, 2023.

2. Nakonechnyy A. Camorehulyuvannya v realizatsiyi prodovol'choyi polityky derzhavy. Zabezpechennya stiykosti systemy publichnoyi vlady ta upravlinnya v umovakh voyennoho stanu ta vidnovlennya Ukrayiny : materialy Vseukrayins'koyi nauk.nauk.- prakt. konf. Za mizhnar. uchastyu. 18 travnya 2023 r. Odesa : Odes'ka politekhnika. 2023. 613 s. S. 307-310.

3. Nakonechnyy A. State regulation of quality and safety indicators of meat and dairy products. Suchasnyy menedzhment : modeli, stratehiyi, tekhnolohiyi : materialy XXIV Vseukr. shchorich. student. nauk.-prakt. konf. za mizhnarod. uchastyu. 27 kvit. 2023 r. Odesa : Odes'ka politekhnika. 2023. 235 s. S.219-221.

4. Nakonechnyy A., Bondarenko M. Rozvytok zasad spivrehulyuvannya m"yasnoyi haluzi. Zabezpechennya stiykosti systemy publichnoyi vlady ta upravlinnya v umovakh spetsial'nykh administratyvno-pravovykh rezhymiv ta vidnovlennya Ukrayiny : materialy Mizhnar. nauk.nauk.-prakt. konf. 17 travnya 2024 r. Odesa : Odes'ka politekhnika. 2024. 657 s. S. 300-303. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/studolympconf/mizh_nauk_prak_konf_17.05.2024.pdf